

Egzamin z prawa rzymskiego – 13 września 2023 r.

1. Zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia, gdy zabrakło akceptowanej przez prawo podstawy dla zatrzymania uzyskanego przysporzenia, domagano się na podstawie: [2]
 - a) *condictio causa data causa non secuta*.
 - b) *condictio ob turpem vel iniustam causam*.
 - c) *condictio sine causa*.
2. Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia to zobowiązanie: [2]
 - a) konsensualne, dwustronne nierównoczesne, nieodpłatne, *bonae fidei*.
 - b) realne, dwustronne równoczesne, nieodpłatne, *bonae fidei*.
 - c) konsensualne, dwustronne równoczesne, odpłatne, *bonae fidei*.
3. W prawie klasycznym *infamia* wiązała się z zasądzeniem na podstawie: [2]
 - a) *actio negotiorum gestorum directa*.
 - b) *actio mandati directa*.
 - c) *actio pigneraticia directa*.
4. Przytaczane – w związku z podejmowaniem środków skierowanych przeciwko bezpodstawnemu wzbogaceniu – przekonanie, że sprawiedliwość nakazuje poszukiwania równowagi między nieuzasadnionym zyskiem a nieuzasadnioną stratą, wyraził już: [2]
 - a) Arystoteles.
 - b) Cyceon.
 - c) Seneka.
5. Nieuczciwe postępowanie przy zawieraniu umowy, które rodzi obawę u człowieka niewzruszonych zasad, to: [2]
 - a) *dolus*.
 - b) *mala fides*.
 - c) *metus*.
6. Umowy służące ustanowieniu zabezpieczenia wiarytelności to: [2]
 - a) *consortium, societas*.
 - b) *permutatio, emptio venditio, donatio*.
 - c) *sponsio, fideipromissio, fideiusso*.
7. Juryści rzymscy dyskutowali kwestię *causa* umowy w powiązaniu z: [2]
 - a) kontraktem *locatio conductio*.
 - b) różnymi formami pożyczki.
 - c) kontraktem *stipulatio*.
8. W przypadku zasądzenia, na podstawie którego ze szczególnych rodzajów depozytu odpowiadano na podwójną wartość, jak w ustawie XII tablic: [2]
 - a) sekwestrowego.
 - b) nieprawidłowego.
 - c) koniecznego.
9. Zakazany przez Justyniana anatocyzm to: [2]
 - a) pobór odsetek przekraczających kwotę należności głównej.
 - b) pobór odsetek ponad maksymalną stawkę dopuszczoną prawem.
 - c) naliczanie odsetek od odsetek.
10. Na gruntach italskich służebności tworzone: [2]
 - a) tylko mancypanyjnie.
 - b) przez *mancipatio* oraz *in iure cessio*.
 - c) *pactionibus et stipulationibus*.
11. Skargą, która pozwalała doprowadzić do wykonania tzw. kontraktów nienazwanych, była: [2]
 - a) *actio praescriptis verbis*.
 - b) *actio Publiciana*.
 - c) *actio quasi Serviana*.
12. Z woli cesarza bizantyjskiego Zenona w 480 roku ostatecznie jako ograniczone prawo rzeczowe powstaje: [2]
 - a) *hypotheca*.
 - b) emfiteuza.
 - c) *superficies*.
13. Przy *actio Publiciana* właściciel kwirytarny mógł się bronić przed odebraniem rzeczy wydanej bonitarnemu przez *traditio* poprzez zastosowanie w procesie:
 - a) *exceptio iusti domini*.
 - b) *exceptio doli*.
 - c) *exceptio quod metus causa*.
14. Obowiązek po stronie posiadacza w dobrej wierze, aby wydać owoce jeszcze nie zużyte, wprowadził: [2]
 - a) Karakalla.
 - b) Dioklecjan.
 - c) Justynian.
15. Klasyfikacja służebności jako osobiste i gruntowe pochodzi od: [2]
 - a) Marcjana.
 - b) Justyniana.
 - c) Grocjusza.

16. Zasada *nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse haberet* została pierwotnie sformułowana w kontekście rzymskiego prawa: [2]

- a) rzeczowego.
- b) zobowiązań.
- c) spadkowego.

17. Jednorazowo powołani do spadku byli: [2]

- a) wszyscy dziedzice według ustawy XII tablic.
- b) tylko *sui heredes*.
- c) tylko *proximi agnati*.

18. Od dawna w prawie rzymskim uznawano, że z chwilą nabycia spadku dziedzic jest następcą zmarłego od momentu jego śmierci. Tę koncepcję retroaktywności zmieniono zasadniczo pod wpływem opinii jurysty: [2]

- a) Juliana.
- b) Labeona.
- c) Papiniana.

19. Pozwalało dziedzicom odpowiadać za długi tylko *intra vires*, a więc w ramach możliwości spadku powstałe w 531 roku po Chr.: [2]

- a) *beneficium abstinendi*.
- b) *beneficium excussionis*.
- c) *beneficium inventarii*.

20. Za *pro herede gestio* należy uznać: [2]

- a) przegląd dóbr spadkowych, a także dokumentów.
- b) ukrywanie lub przywłaszczanie dóbr spadkowych.
- c) wykonywanie fideikomisów.

21. Oblicz stopień pokrewieństwa, jaki łączyłby Cię: [4x1]

- a) z Twoim pradiadkiem.
- b) z synem brata Twego ojca.
- c) z córką siostry Twojej babki.
- d) z synem brata Twego pradiadka.

22. W 57 r. przed Chr. zwraca się do Ciebie należący do drugiego cenzusu majątkowego Waleriusz i prosi o pomoc w napisaniu testamentu. Ma pod swą władzą ojcowską córkę Walerię i syna Sekundusa. Waleriusz chciałby, aby spadkobiercą była Waleria, zaś jej substytutem jej obecny mąż Mewiusz. Synowi musi przyspać willa w nadmorskim Antium, stanowiąca własność Waleriusza, zaś żona ma dostać 17'000 sesterców. Przygotuj projekt testamentu. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

23. W roku 24 przed Chr. Kominiusz napisał w testamencie: „Kwintusowi zapisuję dwa konie”. Syn Kominiusza wciąż waha się jeszcze co do przyjęcia spadku. Okazało się zresztą, że w majątku, jaki pozostawił zmarły, ze zwierząt należących do kategorii *pecus* były tylko trzy muły i jedna kłacz. Oceń sytuację prawną. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

24. Aureliusz odziedziczył po swym ojcu, znanym rzymskim senatorze m.in. niewolnika Stichusa, który był lekarzem. Sprzedał tego niewolnika w idy marcowe 67 roku po Chr. Lucjuszowi i wydał mu go nieformalnie. Od wdzięcznego wieloletniego pacjenta, rzymskiego obywatela Neracjusza otrzymał Stichus następnie w legacie windykacyjnym z testamentu Neracjusza niewolnika Onezyma, który świetnie nadawał się na pielęgniarza. Kto jest właścicielem Onezyma? Uzasadnij odpowiedź. [8]

25. U schyłku II wieku przed Chr. Sejusz kupił od Rufusa niewolnika Filona. Po zaledwie dwóch miesiącach okazało się, że Filon, zamiast pracować w gaju oliwnym Sejusza włóczy się po okolicy, odwiedzając sąsiednie gospodarstwa. Niezadowolony Sejusz powiadomił Rufusa, że chce zwrócić niewolnika i żąda zwrotu zapłaconej ceny. Rufus zgodził się i nakazał przyprowadzić niewolnika następnego ranka. Jeszcze tego samego wieczoru Filon znów wymknął się z gospodarstwa Sejusza, by wędrować po okolicy. Gdy wracał nocą, biegnąc, nie zauważył wystających korzeni, poślizgnął się i uderzył głową o kamień. Na skutek doznanych obrażeń zmarł. Sejusz domaga się zwrotu zapłaconej ceny, Rufus odmawia, ponieważ zwrot niewolnika jest już niemożliwy. Oceń sytuację prawną. [8]

26. Nazwij skargę, wskaż części jej formuły i zaproponuj stan faktyczny, na którego podstawie o taką formułę można się ubiegać u pretora: [8]

Akwillus Gallus niech będzie sędzią; jeśli okaże się, że Lucjusz nie ma prawa używania (*usus*) gruntu koło Ostii, o który toczy się spór, i pobierania zeń owoców na własny użytek – wbrew woli Aulusa, i jeśli rzecz ta nie zostanie Aulusowi zwrócona na żądanie sędziego, ile rzecz ta będzie warta, tyle pieniędzy, sędzio, zasądz od Lucjusza na korzyść Aulusa; jeśli się nie okaże – uwolnij.

[illegible][illegible]